

אותיות ד-ה. תכלית הבריאה - "דירה בתחתונים"

(ד) וְהָיָה אַחֲרֵי שְׁמִבְּאָר בְּהַמָּאֲמָר דְּעֵקָר שְׂכִינָה בַּתְּחִילָה בַּתְּחַתּוֹנִים הִיָּתָה, וְגַם אַחֲרֵי כֵן הַמְּשִׁיכָה שׁוֹב מֹשֶׁה (הַשְּׂבִיעִי) לְאָרֶץ דְּוָקָא, אוֹמֵר הַרְבֵּי הַרִּי"צ: וְעֵקָר גְּלוּי אֱלֻקוֹת וְהַשְׂרָאָה הַשְּׂכִינָה בַּעוֹלָם עֲצֻמוֹ, הִיָּה בְּבֵית הַמְּקֻדָּשׁ, עַל יְדֵי הָעֲבוּדָה שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (וּמִבְּיָא עַל זֶה הַפָּסוּק), דְּכָתִיב "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכְנָתִי בְּתוֹכָם", שֶׁהַשְׂרָאָה הַשְּׂכִינָה הִיא עַל יְדֵי הָעֲשִׂיָּה שֶׁלָּנוּ; הֵן עֲשִׂיַּת הַמִּשְׁכָּן וְהַמְּקֻדָּשׁ כַּפְּשׁוּטוֹ, וְהֵן עֲשִׂיַּת הַמִּשְׁכָּן הַרוּחָנִי עַל יְדֵי עֲבוּדַת ה'. [כְּפִי שְׂמֵאֲרִיךְ הַרְבֵּי הַרִּי"צ בְּמֵאֲמָר שֶׁל שְׁנַת תש"י לְבֵאֵר אֶת פְּרָטִי עֲשִׂיַּת הַמִּשְׁכָּן הַרוּחָנִי, הֵן בַּעֲבוּדַת הַקִּרְבָּנוֹת - הַתְּקֻרְבוֹת לְאֱלֻקוֹת, וְהֵן בַּעֲשִׂיַּת הַמִּשְׁכָּן מֵעֲצֵי שִׁטִּים - עֲבוּדָה בְּאוֹפֶן שֶׁל 'שְׁטוֹת דְּקְדוּשָׁה'.]

וְכִפִּי שֶׁפִּירְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָּה עַל פָּסוּק זֶה: בְּתוֹכּוֹ לֹא נֶאֱמָר בְּלִשׁוֹן יַחִיד, שְׁכוּנָתוֹ רַק עַל הַמִּשְׁכָּן וּבֵית הַמְּקֻדָּשׁ - אֲלֹא בְּתוֹכָם לִשׁוֹן רַבִּים, שְׁכוּנָתוֹ גַּם בְּתוֹךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, בְּמִקְדָּשׁ הַפְּרָטִי שֶׁבִּקְרָבוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, הָעוֹשֶׂה בַּעֲבוּדָתוֹ מִקְדָּשׁ לוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְבוֹ שׁוֹרָה הַשְּׂכִינָה.

וְזֶהוּ, הָעֲנִיִּין שֶׁל הַשְׂרָאָה הַשְּׂכִינָה עַל יְדֵי הָעֲבוּדָה שֶׁלָּנוּ, מֵתַבְּטָא (גַּם כֵּן בְּמָה שְׁכָּתוּב) "צִדִּיקִים יִירְשׁוּ אֶרֶץ וַיִּשְׁכְּנוּ לְעֵד עָלֶיהָ" - דְּצִדִּיקִים יִירְשׁוּ אֶרֶץ שֶׁהוּא גֵן עֵדֶן הַנִּקְרָא בִּשְׁם "אֶרֶץ", [לְפִי שֶׁבַּתְּחִילַת הַבְּרִיאָה הִיא "גֵן עֵדֶן" שֶׁהוּא מְקוֹם הַשְׂרָאָה הַשְּׂכִינָה, הִיא לְמִטָּה בְּאֶרֶץ, וְשֵׁם גַּם הִיא אָדָם הָרֹאשׁוֹן לְפָנֵי הַחֲטָא (כְּכָתוּב "וַיִּנְיַחָהוּ בְּגֵן עֵדֶן לְעַבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ").]

וְצִדִּיקִים אֵלֶּה זֹכִים לְשֹׁכֵר שֶׁל גֵן עֵדֶן, מִפְּנֵי שֶׁהֵם מְשִׁכְּנִים (הֵינוּ מְמַשְׁכִּים לְמִטָּה אֶת) בְּחִינַת שׁוֹכֵן עַד מָרוֹם וְקְדוּשָׁה שֶׁהִיא דְּרָגָה גְּבוּהָה בְּאֱלֻקוֹת (הָעֲנִיִּין הַזֶּה דְּשׁוֹכֵן עַד אֵינוֹ מְבִאֵר בְּהַמָּאֲמָר, וּמִבּוֹאֵר הוּא בְּלֻקוּטֵי תוֹרָה עַל פִּי מֵאֲמָר הַזֶּה), שִׁיָּהִי בְּגְלוּי לְמִטָּה, שֶׁזֶּהוּ הָעֲנִיִּין שֶׁל עֲשִׂיַּת הַמִּשְׁכָּן - מְקוֹם לְהַשְׂרָאָה הַשְּׂכִינָה בַּעוֹלָם הַזֶּה.

וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמָר עַל זְמַן מִתֵּן תּוֹרָה וְעֲשִׂיַּת הַמִּשְׁכָּן "בָּאתִי לְגַנִּי" וְעַל כֵּךְ פִּירֵשׁ הַמְּדַרְשׁ - "לְגַנּוֹנִי", שְׁכוּנָתוֹ, שֶׁה' חָזַר וּבָא לְמְקוֹם שֶׁהִיא עֵקֶר וּבְתִחְלָה, כִּיּוֹן דְּעֵקָר שְׂכִינָה בַּתְּחַתּוֹנִים הִיָּתָה.

וְהָעֲנִיִּין הוּא (בְּאוֹר הָעֲנִיִּין לְהַבִּין מִפְּנֵי מָה בְּאֵמַת הִיָּתָה בַּתְּחִילָה עֵקָר שְׂכִינָה בַּתְּחַתּוֹנִים דְּוָקָא) מִבְּאֵר הַרְבֵּי הַרִּי"צ בְּמֵאֲמָרוֹ דְּהִנֵּה תְּכָלִית הַפְּנוּנָה בְּבְרִיאַת

וְהַשְׁתַּלְשָׁלוֹת כֹּל הָעוֹלָמוֹת, הִיא הָעֲנִיִּין דְּנִתְאַוּהָ הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהִיּוֹת לוֹ
יְתִבְרַךְ דִּירָה בְּתַחְתּוֹנִים, בַּעֲלוֹם הַזֶּה הַתַּחְתּוֹן דּוּקָא, עַל יְדֵי הָעֲשִׂיָּה שֶׁלָנוּ,
וּמִפְּנֵי זֶה שֶׁרְתָּה הַשְׂכִּינָה בַתְּחִילָה דּוּקָא בַתַּחְתּוֹנִים, כִּיּוֹן שֶׁשֵּׁם הִיא תַּכְלִית
הַבְּרִיאָה כּוֹלָה.

קִיצוּר: עֵיקַר הַשְׂרָאָה הַשְׂכִּינָה בַּעֲלוֹם הוּא עַל יְדֵי הָעֲבוּדָה שֶׁלָנוּ, הֵן
בְּבִנְיַת הַמִּשְׁכָּן וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ כַּפְּשׁוּטוֹ, וְהֵן בְּבִנְיַת הַמִּקְדָּשׁ הָרוּחָנִי
שֶׁבְּתוֹךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד. וְהַסִּיבָה לַכֵּךְ שֶׁאֲנִי מִמְּשִׁיכִים אֶת עֵיקַר
הַשְׂכִּינָה לַמָּטָה הִיא מִכִּיּוֹן שֶׁזֶּה תַּכְלִית הַבְּרִיאָה - "לְהִיּוֹת לוֹ יְתִבְרַךְ
דִּירָה בַתַּחְתּוֹנִים".

כַּעַת מִבְּאֵר וּמוֹכִיחַ הָרַבִּי עַל פִּי דְּבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ נִשְׂיֵאִינוּ שֶׁאֲכֵן תַּכְלִית הַבְּרִיאָה
הִיא בַּעֲלוֹם הַזֶּה הַתַּחְתּוֹן דּוּקָא:

וְהִנֵּה רַבֵּנוּ הִזְקֵן מִבְּאֵר בְּזֶה אֲשֶׁר תַּכְלִית הַשְׁתַּלְשָׁלוֹת הָעוֹלָמוֹת וִירִידָתָם מִמַּדְרָגָה
לַמַּדְרָגָה, אִינּוּ בְּשִׁבִּיל עוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים עֲצָמָם, הוֹאִיל וְלָהֶם זֶה יְרִידָה מֵאוֹר פָּנָיו
יְתִבְרַךְ כִּפִּי שֶׁהִיא לִפְנֵי הַבְּרִיאָה, שֶׁהִיא צָרִיךְ לַעֲצָמָם עֲצָמוֹ לַצּוֹרֵךְ בְּרִיאַת
הָעוֹלָמוֹת,

וְאִי-אֶפְשָׁר לֹאמַר שֶׁהַכּוֹנֵן וְהַתַּכְלִית הוּא בְּשִׁבִּיל הִירִידָה, כִּמוֹ לַמִּשְׁלַל שֶׁאֲדָם אִינוֹ
מִשְׁקִיעַ כֶּסֶף בְּשִׁבִּיל לַקֶּבֶל פָּחוֹת מִמָּה שֶׁהִיא לוֹ קוֹדֵם לָכֵן, כֵּךְ אִי אֶפְשָׁר לֹאמַר
שֶׁתַּכְלִית בְּרִיאַת הָעוֹלָמוֹת הִיא בְּשִׁבִּיל לִיצוּר מִצָּב נִמּוֹךְ יוֹתֵר מִבְּחִינָה רוּחָנִית
מִמָּה שֶׁהִיא קוֹדֵם לָכֵן, וְאִפִּילוֹ עוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, שֶׁהֵם גְּבוּהִים מְאֹד מִבְּחִינָה
רוּחָנִית בִּיחָס אֱלִינוּ, הֵרִי שֶׁבִּיחָס לְאוֹר שֶׁהִיא לִפְנֵי הַעֲצָמוֹם הֵם כֹּבֵד בְּבִחִינַת
יְרִידָה וְעֲצָמוֹם.

וּבִפְרָט שֶׁהַבְּרִיאָה הִתְּהַלְּתָה מִעֲצָמוֹתָיו וּמִהוּתוֹ יְתִבְרַךְ, וְאִם כֵּן מִטְרָת וְתַכְלִית
הַבְּרִיאָה אִינָה בְּגִילּוֹי אֱלֹקִי כִּלְשָׁהּ, כִּפִּי שֶׁזֶה בַּעֲלוֹמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, אֲלֹא
אֶךְ וּרְקָה בְּהַתְּגַלּוּת מִהוּתוֹ וְעֲצָמוֹתוֹ יְתִבְרַךְ, וְהַתְּגַלּוּת זֶה הִיא רַק בַּעֲלוֹם הַזֶּה
הַתַּחְתּוֹן, עַל יְדֵי עֲשִׂיַּת הַמִּשְׁכָּן לוֹ יְתִבְרַךְ. וְזֶה פִּירוּשׁ דְּבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם
לְבִרְכָּה שׁ"נִתְאַוּהָ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִיּוֹת לוֹ דִּירָה בַתַּחְתּוֹנִים" דּוּקָא.
וּבִלְשׁוֹן הָרַבִּי:

דִּהְיָה יָדוּעַ דִּהְבְּרִיאָה הוּא רַק בְּכַח הָעֲצָמוֹת, וְכִמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּאַגְרַת הַקֶּדֶשׁ בַּתְּנִיָּא
דְּבוֹר הַמִּתְחִיל "אִיהוּ וְחִיּוּהִי" אֲשֶׁר מִהוּתוֹ וְעֲצָמוֹתוֹ שְׂמִצִּיאָתוֹ הוּא מִעֲצָמוֹתוֹ

ואין לו עלה קודמת חס-ושלום, הוא לבדו בכחו ויכלתו לברא יש מאין ואפס המחלט ממש.

הינו שההתהוות אינה מהגלויים כי אם מהעצמות, ואם כן אי אפשר לומר שתכלית ההתהוות היא בשביל עולמות העליונים, שהרי גם עולם האצילות הוא רק גלוי ההעלים ואם כן זהו ירידה מאור פניו יתברך, כי כשהיו אורות האצילות בהעלםם היו במדרגה גבוהה הרבה יותר. ועוד שכיון שזהו רק גלויים הרי אי אפשר לומר שהעצמות הוא בשביל גלויים, אלא שהתכלית הוא עולם הזה התחתון.

וכמו שכתב אדמו"ר האמצעי בפרשה זו (פרשת בשלח) בענין ההפרש בין עולמות העליונים לעולם הזה, דבעולם הזה נרגש שמציאותו מעצמותו

(וכמבואר בהמשך דראש השנה דהאי שתא, ההפרש בין נברא ואור, דאור הוא ראיה על המאור, דכשאנו רואים אור, האור עצמו מראה ומגלה שיש מאור, מה שאין כן יש הנברא הנה לא זו בלבד שאינו מגלה בורא, אלא עוד זאת שהוא מעלים ומסתיר על זה, ואדרבה נרגש שמציאותו מעצמותו) (אלא שמצד השכל מכרח שאינו כן)).

ואף שזהו רק בהרגשתו, מכל מקום הנה זה גופא שיהיה נדמה על כל פנים שמציאותו מעצמותו זהו מפני ששרשו מהעצמות שמציאותו מעצמותו.

נמצא מובן שהכונה בהבריאה וההשתלשלות אינה בשביל עולמות העליונים שענינם גלויים, כי אם הכונה הוא עולם הזה התחתון, שנדמה לו שאינו גלוי כי אם עצמי, הינו מציאותו מעצמותו,

ועל ידי העבודה בו, על ידי אתכפא ואתהפכא, נתגלה העצמות, שבשבילו היה בריאת והשתלשלות העולמות.

(ה) והנה לא מבעי להשיטה שמביא אדמו"ר הצמח-צדק שגם הכלים דאצילות הוא גלוי ההעלים, דלשיטה זו הרי בודאי אין הכונה בשביל האצילות כי הרי זה ירידה ורק גלויים, אלא גם להשיטה השניה שמביא שם שהכלים הם בריאה יש מאין, הנה מבואר בכמה מקומות שמה שאנו אומרים שהכלים הם בריאה יש מאין אין הכונה יש מאין ממש, כי אם זהו דוקא לגבי האור, מפני ששרש הכלים מהרשימה שהיא בחינת העלים ולכן גם מציאותן הוא באפן שמקורם בהעלים, ולכן לגבי האור הם כמו בריאה יש מאין, אבל לגבי הרשימה הם גלוי ההעלים, אם כן מובן דאין הכונה עולמות העליונים כי אם העבודה בעולם הזה דאתכפא

וְאֵת־הַפֶּכָא.

וְאֵף שֶׁעֲכָשׁוּ הֵנָּה עַל יְדֵי עֲשִׂיַת הַמַּצּוֹת מוֹסִיפִים אוֹרוֹת בְּאַצִּילוֹת, וְאִם כֵּן אֵיךְ אָנוּ אוֹמְרִים שֶׁגַּם עֲכָשׁוּ עֵקֶר הַכּוֹנֶנָה הָעוֹלָם הַזֶּה דּוּקָא, הֵנָּה עַל זֶה מִבְּאֵר אֲדָמוֹ"ר מֵהַר"ש שֶׁאוֹרוֹת אֵלוֹ בְּאַצִּילוֹת הֵם שֶׁם כְּמִנְחִים בְּקֶפֶסָא, כִּי אֵינָם בְּשִׁבִּיל אַצִּילוֹת, כִּי אִם לְצַרֵּךְ עוֹלָם הַתַּחְתּוֹן וְאֵינָם מִתְּגַלִּים בְּאַצִּילוֹת.

וְזֶהוּ מָה שֶׁמִּבְּאֵר אֲדָמוֹ"ר נִשְׁמָתוֹ עֵדֶן בְּעֵנִין מָה שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לומר שֶׁהַכּוֹנֶנָה הוּא בְּשִׁבִּיל עוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים הוּאִיל וְלָהֶם יְרִידָה מְאֹד פָּנִיו יִתְבָּרֵךְ, שֶׁהַפְּרוּשׁ בְּזֶה הוּא דְּעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים עֲנִיָּם גְּלוּיִים שֶׁזֶהוּ יְרִידָה וְגַם שֶׁהַעֲצָמוֹת מְבַדֵּל מִעֵנִין הַגְּלוּיִים,

אֲלֹא הַתְּכָלִית הוּא עוֹלָם הַזֶּה הַתַּחְתּוֹן, שֶׁכָּךְ עָלָה בְּרָצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ לִהְיוֹת נִחַת רוּחַ לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ - כִּד אֶתְכַפֵּיָא סֵטְרָא אַחְרָא וְאֵת־הַפֶּכָא חֲשׂוֹכָא לְנִהוּרָא, כֹּאשֶׁר מְכּוּפְפִים אֶת הַצַּד הָאֲחֵר, שֵׁאִינוּ צַד הַקְּדוּשָׁה, וְהוֹפְכִים אֶת הַחוּשֶׁךְ לְאוֹר. [=הַבִּיטוּי 'אֶתְכַפֵּיָא' מְסַמֵּל אֶת הַהִתְגַּבְּרוּת, כֵּךְ שֶׁהִרַע נֹתֵר קִיִּים אֵךְ מִתְּכּוּפֶף לְגַבִּי הַטוֹב (עַל דֶּרֶךְ עֲבוּדַת הַבִּינּוֹנִים הַמְּדוּבֶרֶת בַּתְּנִיָּא). וְאִילוֹ 'אֶת־הַפֶּכָא' פִּירוּשׁוֹ הַפִּיכָת הִרַע לְטוֹב בְּאוֹפֵן מוֹחֵלֵט (עַל דֶּרֶךְ עֲבוּדַת הַצַּדִּיקִים).]

וְכִמּוֹ שֶׁמִּבְּאֵר הַרְבֵּי הַרִי"צ בְּהַמָּאֵמֶר, שֶׁכָּל הָעֲבוּדָה הוּא לְהַפֵּךְ הַשְּׁטוֹת דְּלַעֲמַת זֶה לְשְׁטוֹת דְּקִדְשָׁה (כִּפִּי שֶׁנִּבִּיא בְּאוֹת ו'), וְעַל יְדֵי זֶה אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא "נִחַת רוּחַ לְפָנָיו שֶׁאֲמַרְתִּי וְנַעֲשֶׂה רְצוֹנִי",

וְעַל יְדֵי זֶה דּוּקָא מִמְּשִׁיכִים שִׁיחָהּ לּוֹ יִתְבָּרֵךְ דִּירָה בַּתַּחְתּוֹנִים,

וְכִמּוֹ הַדִּירָה הִרִי הָאָדָם דֶּר בָּהּ בְּכָל עֲצָמוֹתָיו וּמַהוּתוֹ וְלֹא רַק חֵלֶק מִמֶּנּוּ דֶּר בְּדִירָה, הֵנָּה כִּמוֹ כֵּן הוּא בַּתַּחְתּוֹנִים שֶׁהֵם דִּירָה לּוֹ יִתְבָּרֵךְ, הַכּוֹנֶנָה שֶׁמִּמְשִׁיכִים בַּעוֹלָם הַזֶּה הַתַּחְתּוֹן לֹא רַק גְּלוּיִים אֱלוּקִיִּים כִּי אִם נִמְצָא בָּהֶם עֲצָמוֹת אֵין-סוּף בְּרוּךְ הוּא. וְזֶהוּ תְּכָלִית בְּרִיאַת וְהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת הָעוֹלָמוֹת.

קִיצוֹר: הַסִּיבָה שֶׁעִיקֵר שְׂכִינָה בַּתַּחְתּוֹנִים הִיטָה (וְלִכֵּן הִיא שְׂבָה לְשֵׁרוֹת כֹּאן בְּמִשְׁכָּן וּבִמְקֹדֶשׁ, וְכֵן בְּמִקְדָּשׁ הַפְּרָטִי שְׂבָכָל אֶחָד וְאֶחָד), הִיא מִפְּנֵי שֶׁתְּכָלִית הַבְּרִיאָה הִיא דּוּקָא בַּעוֹלָם הַזֶּה הַתַּחְתּוֹן וְלֹא בַּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים - שֶׁכֵּן גַּם עוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים מִשִּׁיגִים רַמָּה מְצוּמָצְמָת וְנִמּוּכָה יַחֲסִית שֶׁל גִּילּוּי אֱלוּקִי מְכִפִּי שֶׁהִיא לְפָנֵי הַבְּרִיאָה, וְעוֹד שֶׁהַבְּרִיאָה הִיא בְּכוּחַ הָעֲצָמוֹת, וְאִם כֵּן, תְּכָלִית הַבְּרִיאָה הִיא דּוּקָא בַּעוֹלָם הַזֶּה הַתַּחְתּוֹן;

ולמרות שבדרגת הגילוי האלוקי, העולם שלנו נמוך הרבה יותר מאשר העולמות העליונים, הרי זו התאווה והרצון האלוקי שדווקא כאן אנו נעשה לו דירה, וכאן הוא יתגלה בכל עצמותו ומהותו (ועל זה נאמר "באתי לגני"), וזאת על ידי העבודה שלנו להפוך את חושך העולם לאור, וכפי שהרבי ימשיך ויבאר באות הבאה.

אות ו. הנהגת רבותינו נשיאינו באופן של 'שטות דקדושה' באהבת ישראל

(ו) וְהִנֵּה בְּסִיּוֹם הַמָּאָמֶר מִבְּאֵר הַרְבֵּי הַרִּי"צ, אֲשֶׁר לִהְיוֹת כִּי מֵה שֶׁעָקַר שְׂכִינָה בְּתַחְתּוֹנִים, הִנֵּה עָקַר הַגִּלּוּי מִזֶּה הָיָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ כְּפִי שֶׁבִיאָרְנוּ, הִנֵּה זֶהוּ הַטַּעַם שֶׁהַמִּשְׁכָּן הָיָה מַעֲצֵי שִׁטִּים דְּוָקָא, דְּבַר הַרומז עַל הָעֲבוּדָה הַנִּדְרָשֶׁת כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֵיקַר הַשְׂכִּינָה לַמַּטֵּה,

מִפְּנֵי שֶׁהַכֹּהֵנָה¹ בְּבִרְיַאת הָעוֹלָם הוּא לְהַפְךָ הַשְּׁטוּת דְּלַעֲמַת זֶה, שֶׁל הַצַּד הַמִּנְגֵּד לַקְדוּשָׁה, אֲוֵן דָּעַם קָאָךְ פּוֹן וְכֵן אֶת הַחַיּוֹת שֶׁל נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית לַשְּׁטוּת דְּקִדְשָׁה, וְכִמְאָמֶר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם-לְבָרְכָהּ "אַהֲנִיָּה לֵה שְׁטוּתָהּ לְסַבָּא" מְסוּפֵר בַּגִּמְרָא עַל רַב שְׁמוּאֵל בֶּר רַב יִצְחָק שֶׁהִיא רוֹקֵד עִם הַדְּסִים בִּידוֹ לְכַבּוֹד הַחֲתָן וְהַכֹּלָה. זֶה הִיא נִרְאֶה כְּמַעֲשֵׂה שְׁטוּת כִּיּוֹן שֶׁהוּא הִיא תַלְמִיד חֹכֵם גָּדוֹל וְזֶה לֹא הִיא רַאווִי לְכַבּוֹדוֹ לְרִקּוּד כַּךְ... אֶךְ דּוּוֹקָא בְּזָכוֹת מַעֲשֵׂה זֶה, הוּא זָכָה שְׂאֲחֵר פְּטִירָתוֹ יִרְדַּ עֲמוּד אֵשׁ מִשְׁמַיִם וְהַפְרִיד בֵּין מִיטָתוֹ וּבֵין הָעַם, לְהִרְאֹת אֶת גּוֹדֵל קְדוּשָׁתוֹ. כִּיּוֹן שֶׁהוּא הִתְנַהֵּג שֶׁלֹא כְּרָגִיל, הוּא זָכָה לְגִילּוּי אֱלֹהִיּוֹת מִיּוֹחַד. וְעַל כֵּךְ אָמַר רַבִּי זִירָא "הוֹעִילָה הַשְּׁטוּת שְׁלֹו, לְאוֹתוֹ זָקֵן". שִׁזּוֹ נִקְרָאת 'שְׁטוּת דְּקְדוּשָׁה' מִפְּנֵי שֶׁהִיא עֲבוּדָה וְבִטּוֹל שְׁלִמְעָלָה מִטַּעַם וְדַעַת, לְמַעַלָּה מִהַשְׁכָּל וּמִגִּדְרָה הָעֲבוּדָה הַרְגִּיל וְהַנּוֹרְמָלִי.

1 שם, באות ה' של המאמר, נותן הרבי הרי"צ דוגמה לשטות העולם וכיצד יש להפוך אותה לקדושה:

"דישנ'ם כמה דברים באדם שהוא נוהג ועושה כן ויילע אזוי טוט וועלט, כיון שכן עושה העולם, ולא מצד ההגיון, והדברים האלה הם כמו חוק שבלתי מזויזים אותו ממקומו לפי דכן הוא הנהגת העולם, וכמו בכמה עניני נימוס והדומה כו', הנה את זה צריכים להפכו אל הלמעלה מן הדעת בעבודה, וכמו על דרך משל זמני האכילה וזמני השינה, הנה מצד הרגש העולם הם קבועים בעתים וזמנים, וגם כשצריך להתעסק במשא ומתן ומכל מקום הנה זמנים האלו על פי הרוב בלתי ניזויזים ובלתי נידחים כלל ועיקר, וזמני הקביעות של תורה ותפילה הם נדחים ואין להם קבע, ויש שהם נדחים חס ושלום לגמרי, ואם כן זו בחינת 'שטות דקליפה' המכסה על אור הקדושה.

הנה האדם אשר נותן איזה חשבון לנפשו, האם יש איזה חכמה בהנהגה כזו, דמי הוא היודע עתו וזמנו, וכדאיתא במדרש רבה "אין אדם שליט לומר המתניו לי עד שאעשה חשבונותי ועד שאצוה לביתי כו'" ואין יתן כל נפשו על דבר שאין בו ממש כלל, ועל העיקר מה שהיתה הכוונה בירידת נשמות למטה הוא שוכח לגמרי!?, והוא רק מצד הרוח שטות שמכסה על האמת, הנה זאת תהיה עבודתו להפוך שטות זה דעולם, ויעמוד על נפשו ויקבע לו עתים לתורה, גם כש"העולם אומר" שבזמן זה יש לעשות דברים אחרים..., ואז הנה ושכנתי בתוכם, שיאיר לו גילוי אור אלקי בנפשו".

וְהָיָה כָּל הָעֲנִינִים שֶׁתִּבְעַ מֵאֲתָנוּ כְּבוֹד-קִדְשֵׁת מוֹרֵי וְחֲמֵי אֲדָמוֹ"ר וְכִמּוֹ כֵּן שְׁאָר הַנְּשִׂאִים - קִימוֹ זֶה בְּעֶצְמָם, וְהוּא עַל דֶּרֶךְ דְּבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם-לְבָרְכָה עַל הַפְּסוּק "מִגִּיד דְּבָרָיו לִיעֲקֹב חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל" - "מֵה שֶׁהוּא, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עוֹשֶׂה, הוּא אוֹמֵר לְיִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת וּלְשֹׁמֵר, וְכֵן מֵה שֶׁהוּא מַצְוֶה לְיִשְׂרָאֵל הוּא עוֹשֶׂה",

וְעַל דֶּרֶךְ זֶה הוּא בְּהוֹרָאוֹת נְשִׂאֵינוּ, וְכַדְבָּרִי הַמְדַּרְשִׁי² "צִדִּיקִים דּוֹמִין לְבוֹרָאם", שֶׁמֶה שֶׁתִּבְעַנו מֵהַמְּקֻשָּׁרִים וְשִׂיכִים אֲלֵיהֶם, הֵנָּה הֵם בְּעֶצְמָם קִימוֹ וְעָשׂוּ כֵּן. וְמֵה שֶׁגָּלוּ וְסִיפְרוּ לָנוּ שֶׁקִּימוֹ זֶה, הוּא כְּדִי שִׁיחֶיהָ לָנוּ יוֹתֵר נֶקֶל לְקִיָּמָם, בִּיּוֹדְעָנוּ שֶׁהֵם סָלְלוּ עֲבוֹרָנוּ אֶת הַדֶּרֶךְ וְנוֹתְנִים לָנוּ אֶת הַכּוּחַ לְהִנְהִיגָה זֶה.

וְכִמּוֹ בְּהֶעֱנִין דְּאֶהֱבֵת יִשְׂרָאֵל שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה כֶּמֶה וְכֶמֶה סְפוּרִים מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהַנְּשִׂאִים כִּי־צַד עֲבָדוֹ עֲבוֹדָתָם בְּעִנִּיין זֶה בְּאוֹפֵן שֶׁל לְמַעֲלָה מִטַּעַם וְדַעַת, מִבְּלִי הַבֵּט עַל גּוֹדֵל מַעֲלָתָם וְקִדּוּשָׁתָם.

וְלִדְגֻמָּא מִכְּבוֹד-קִדְשֵׁת אֲדָמוֹ"ר הִזְקֵן שֶׁהַפְּסִיק בְּתַפְלָתוֹ בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים וְהִלָּךְ וְקִצֵּץ עֲצִים וּבִשָּׁל מָרֶק וְהֶאֱכִיל בְּעֶצְמוֹ לְיֹלְדָתָהּ, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הָיוּ אֲנָשִׁים שָׁם בְּבֵיתָה, וְעַצֵּם הַדָּבָר שֶׁאֲדָמוֹ"ר הִזְקֵן הִרְגִּישׁ בְּמֵה שֶׁחָסַר לְאוֹתָהּ אִשָּׁה, בְּעִיצוּמָה שֶׁל תַּפִּילָתוֹ הַנַּעֲלִית, בְּיוֹם הַנַּעֲלָה בַשָּׁנָה, זֶהוּ עִנִּיין שֶׁלִּמְעֵלָה מִטַּעַם וְדַעַת³, וְכֵן הוּא בְּסִיפּוּרִים הַבָּאִים.

מִכְּבוֹד-קִדְשֵׁת אֲדָמוֹ"ר הָאֲמָצְעִי, אִיךְ שֶׁנִּכְנַס אֵלָיו אֲבִיר אֶחָד לְיַחֲדוּת וְהִתְאוּנָה עַל הָעֲנִינִים שֶׁאֲבָרְכִים מִתְאוּנָנִים עֲלֵיהֶם. וְגָלָה אֲדָמוֹ"ר הָאֲמָצְעִי אֶת זְרוּעוֹ, הִפְשִׁיל אֶת שְׁרוּולוֹ, וְאָמַר לוֹ הֲלֹא תִרְאֶה שֶׁצָּפַד עוֹרֵי עַל עֲצָמֵי גוֹ', שִׁזֶּה פָּגַע בְּבִרְיאוֹתָיו, וְכָל זֶה הוּא מֵהַחֲטָאוֹת נְעוּרָיו שֶׁלָּךְ.

אֲשֶׁר מוֹבֵן הַפְּלָאָה וְרוֹמְמוֹת מַעֲלַת כְּבוֹד-קִדְשֵׁת אֲדָמוֹ"ר הָאֲמָצְעִי בְּכָלֵל, וּבְפָרֵט מֵאֵלּוּ שֶׁשִּׂיכִים לְעֲנִינִים כָּאֵלּוּ, וּמִכָּל מְקוֹם הָיָה הִתְקַשְּׁרוֹת עִמָּהֶם כָּל כֶּף עַד שֶׁמִּצַּד הָעֲנִינִים שָׁלָהֶם שֶׁהָיוּ שֶׁלֹּא כְּדָבָעִי לְמַהוּי, שֶׁלֹּא כְּפִי הַדְּרוֹשׁ, זֶה פָּעַל עָלָיו חֲלִישוֹת הַבְּרִיאוֹת בְּיוֹתֵר, עַד שֶׁצָּפַד עוֹרוֹ עַל עֲצָמוֹ.

מִכְּבוֹד-קִדְשֵׁת אֲדָמוֹ"ר הַצֶּמֶח-צָדֵק, אִיךְ שֶׁהִלָּךְ קִדְשׁ הַתְּפִלָּה לְלוֹת גַּמ"ח לְאִישׁ פָּשׁוּט שֶׁהָיָה נוֹגֵעַ לוֹ בְּפִרְנָסָתוֹ וּבִכֶּךְ הַקִּדִּים דֹּאגָה לְגִשְׁמִיּוֹתוֹ שֶׁל יְהוּדִי אַחֵר לְעִיסוּקָיו הָרוּחָנִיִּים וְהַנַּעֲלִים.

² רות רבה, סז, ח.
³ משיחת י"ט כסלו תשד"מ.

מִכְבוֹד-קִדְשֵׁת אֲדָמוֹ"ר מֵהַר"ש, שְׁפַעַם נָסַע בְּיָחוּד מִקוּוֹה־רֶאֱרֵט לְפָרִיז וְנִפְגָּשׁ שָׁם
עִם אַבְרָהָם אֶחָד שֶׁהִדְרִיד בְּרוּחַנִיּוֹת וַיֵּשֶׁב עִם גּוֹיִים לִמְשַׁח קִלְפִים וּשְׂתָה עִמָּם
וַאֲמַר לוֹ: יוֹנָגֶרֶמָאן, אַבְרָהָם, יֵין נֶסֶף אֵיזָה זֶה מְטֵמֵם הַמוֹחַ וְהַלֵּב, זֵי אֵי אִיד, תִּהְיֶה
(תִּנְהַג כ') יְהוּדִי. וְהִלֵּךְ הָאֲבְרָהָם לְבֵיתוֹ, וְלֹא שָׁקַט עַד שֶׁבָּא לְכְבוֹד-קִדְשֵׁת אֲדָמוֹ"ר
מֵהַר"ש, חָזַר בְּתִשְׁבֵּה וַיֵּצֵאָה מִמֶּנּוּ מִשְׁפַּחַת יְרֵאִים וַחֲרָדִים.

אֲשֶׁר יָדוּעַ שֶׁאַצֵּל כְּבוֹד-קִדְשֵׁת אֲדָמוֹ"ר מֵהַר"ש הָיָה הַזְמַן יָקָר בְּמֵאֹד, עַד שֶׁגַּם
אֲמִירַת הַחֲסִידוֹת הָיָה בְּקִצּוֹר, וּבְזִמְנֵים יָדוּעִים הִנֵּה בְּשַׁעַה הַשְּׁמִינִית בִּבְקָר הָיָה
כָּבֵר אַחֲרֵי הַתְּפִלָּה, וּבְכָל זֹאת נָסַע נִסְיָעָה רְחוּקָה וְשָׂהָה שָׁם מִשָּׁךְ זְמַן בְּשִׁבְלִי
אַבְרָהָם שֶׁהָיָה בִּמְצָב כִּזֶּה כו'.

מִכְבוֹד-קִדְשֵׁת אֲדָמוֹ"ר הַרְש"ב נִשְׁמָתוֹ עֵדֶן בְּתַחֲלַת נְשִׂאוֹתָיו, אֲשֶׁר גָּזְרוּ אֵז גִּזְרָה
חֲדָשָׁה וְהָיָה צָרִיךְ לְנַסֵּעַ עַל דְּבַר זֶה לְמוֹסְקָבָה. וַאֲמַר לוֹ אֲחִיו הַגָּדוֹל הַרְז"א, ר'
זִלְמָן אַהֲרֹן נִשְׁמָתוֹ עֵדֶן, "הַזְמַן יָקָר אֶצְלָהּ וְאֵין אֶתָּה יוֹדֵעַ הֵיטֵב שְׂפַת הַמְּדִינָה
(הַרְז"א הָיָה מְלַמֵּד בְּשָׁפוֹת) וְגַם אֶתָּה צָרִיךְ לְחַפֵּשׁ הַפְּרוֹת, וְלִכְן אֶסַּע בְּעֵנִין זֶה כְּפִי
הוֹרְאוֹתֶיךָ". אֲבָל כְּבוֹד-קִדְשֵׁת אֲדָמוֹ"ר נִשְׁמָתוֹ עֵדֶן לֹא הִסְפִּים עַל זֶה וְנָסַע בְּעֶצְמוֹ
וְהִצְלִיחַ.

וְכֵן יִשְׁנֵם כְּמָה סְפוּרִים מִכְבוֹד-קִדְשֵׁת מוֹרֵי וַחֲמֵי אֲדָמוֹ"ר אוֹדוֹת הַשְּׁתַּדְלוּתוֹ
לַעֲשׂוֹת טוֹבָה וְאֶפְלוּ לְאִישׁ פְּרָטִי, בְּרוּחַנִיּוֹת אוֹ בְּגִשְׁמִיּוֹת. וְהִנִּיחַ אֶת עֶצְמוֹ עַל זֶה,
לֹא רַק הַגִּשְׁמִיּוֹת שָׁלוּ כִּי אִם גַּם הַרוּחַנִיּוֹת שָׁלוּ, אֲפִי שֶׁזֶה הָאָדָם שֶׁהָיָה מְטִיב עִמּוֹ
הִנֵּה לֹא זֶה בְּלִבָּד שֶׁלֹּא הָיָה כָּלֵל בְּסוּג שֶׁל חֲבֵרָה בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת אֲלֵא שֶׁהָיָה שֶׁלֹּא
בְּעֶרְכּוֹ כָּלֵל.

קִיצוֹר: הַמִּשְׁכָּן, מְקוֹם הַשְּׂרָאָה הַשְּׂכִינָה, נַעֲשֶׂה מַעֲצֵי שִׁטִּים
הַרומִזִּים לַעֲנִיִּין שֶׁל שְׁטוֹת. וְכֵן, גַּם עָלִינוּ לַעֲבוֹד אֶת ה' בְּאוֹפֶן שֶׁל
'שְׁטוֹת דְּקִדּוּשָׁה', וְכֵן לַהֲפֹךְ אֶת חוֹשֶׁךְ הָעוֹלָם לְאוֹר, עַד שֶׁעוֹלָם
הַזֶּה הַתַּחֲתוֹן יִהְיֶה דִּירָה וּמִשְׁכָּן לַהֲשָׂרָה הַשְּׂכִינָה (וְכַדְבְּרִי הַזֶּה הָרִב
שְׁדוּקָא עַל יְדֵי הָעֲבוּדָה שֶׁל "אַתְכִּפִּיא סְטְרָא אַחֲרָא", מִתְּגַלָּה
כְּבוֹדוֹ שֶׁל ה' בְּכָל הָעוֹלָמוֹת).

עַל הָעֲבוּדָה בְּאוֹפֶן שֶׁל 'שְׁטוֹת', לַמַּעֲלָה מִטַּעַם וְדַעַת, אֲנִי מִקְבִּלִים
כּוֹחַ מְרִבּוֹתֵינוּ נִשְׂאִינֵנוּ שֶׁעֲבָדוּ בַּעֲצָמָם בְּאוֹפֶן כִּזֶּה, וְכִפִּי שֶׁהִרְבִּי
מִבִּיא בְּמֵאֵמֶר דּוֹגְמָא מְכָל אֶחָד מֵהִרְבֵּיִים שֶׁנִּהְגּוּ בְּאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל,
לֹא חֲשׁוֹנוֹת, לַמַּעֲלָה מִטַּעַם וְדַעַת, וּבִכֵּךְ סָלְלוּ לָנוּ אֶת הַדֶּרֶךְ.

אות ז. המשכת האור שבבחינת 'הסתלקות'

(ז) וְהָנָה עַל יְדֵי אֶתְכַפֵּיָא וְאֶתְהַפְכָּא הַכִּיפּוּף וְהַהֲפִיכָה שֶׁל הַשְּׁטוֹת דְּקַלִּיפָה לְשִׁ-טוֹת דְּקֻדְשָׁה, עַל יְדֵי זֶה מִמְלָאִים כּוֹנֵנֵת הַבְּרִיאָה, שֶׁהִיא לֵהִיּוֹת לוֹ יִתְבַּרֵּךְ דִּירָה בְּתַחְתּוֹנִים כְּאֹמֹר,

וְהָנָה זֶה שֶׁעַל יְדֵי הָעֲבוּדָה שֶׁל אֶתְכַפֵּיָא וְאֶתְהַפְכָּא נַעֲשִׂית דִּירָה בְּתַחְתּוֹנִים, בְּאֵתִי לִגְנִי, הוּא בְּמַדְרָגָה עוֹד יוֹתֵר נַעֲלִית מְקֻדָּם הַחֲטָא שֶׁגַּם אִזְּ הִיא עֵיקָר שְׂכִינָה בַּעוֹלָם הַזֶּה הַתַּחְתּוֹן.

דִּכְמוּ בְּסוֹתֵר בְּנִין הַקּוֹדֵם עַל מְנַת לְבָנוֹת חֲדָשׁ, הָרִי פְּשִׁיטָא הַהִיגִיוֹן הַפְּשוּט אוֹמֵר שֶׁבְּנִין הַחֲדָשׁ צָרִיךְ לֵהִיּוֹת בְּמַדְרָגָה יוֹתֵר נַעֲלִית מִבְּנִין הַקּוֹדֵם כִּיוֵּן שֶׁאַחֲרַת אֵין סִיבָה לְסַתּוֹר אֶת הַבְּנִיין הַקּוֹדֵם, כְּמוֹ כֵּן מְכַרְחָ לֹאמֹר שֶׁעַל יְדֵי הָעֲבוּדָה שֶׁל אֶתְכַפֵּיָא וְאֶתְהַפְכָּא נַעֲשִׂית דִּירָה בְּמַדְרָגָה יוֹתֵר נַעֲלִית מֵאֲשֶׁר קוֹדֵם הַחֲטָא, כִּיוֵּן שֶׁהָאֲפֻשְׁרוֹת שֶׁתִּהְיֶה בְּכָלֵל יִרְיָדָה עַל יְדֵי הַחֲטָא, הִיא לְצוּרֵךְ עַלִּיָּה גְדוּלָּה יוֹתֵר⁴,

וְכַמְבוֹאֵר בְּהַמְאָמֵר שֶׁל שְׁנַת תש"י דְּעַל יְדֵי דְאֶתְכַפֵּיָא סְטָרָא אַחֲרָא אֶסְתִּי-לֵךְ יִקְרָא דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ-הוּא בְּכֻלָּהוּ עֲלָמִין, שֶׁעַל יְדֵי הָעֲבוּדָה שֶׁל 'אֶתְכַפֵּיָא' וְהַגְבֵּרָת הַטוֹב עַל הָרַע מִתְגַּלָּה כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, כַּדְּבָרִי הַזֶּה, וְעַל כֵּךְ מִבְּאֵר שֵׁם הַרְבֵּי הַרִי"צ שֶׁהָאֹר שֶׁנִּמְשָׁךְ וּמִתְגַּלָּה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת הֵינּוּ זֶהוּ הָאֹר שֶׁהוּא בְּכֻלָּהוּ עֲלָמִין בְּשׂוּהָ, אֹר אֱלוֹקִי שֶׁבְּדֶרֶךְ כָּלֵל הוּא מְרוֹמֵם מִהָעוֹלָמוֹת וְהוּא אֵינוֹ בַּעֲרֵךְ אֵלֵיהֶם כָּלֵל, עַד שֶׁכָּל הָעוֹלָמוֹת, הָעֲלִיוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים, נַחֲשָׁבִים כְּשׁוֹוִים בֵּינָם לְבֵין עֲצָמָם וּבִטְלִים בִּיחֹס אֱלִינוּ.

[כְּמוֹ חֹכֶם מְאֹד גְּדוֹל, שֶׁחֲכַמְתּוֹ הִיא שְׁלֵא בַּעֲרֵךְ לְשֹׂאֵר הָאֲנָשִׁים, עַד שֶׁבִּיחֹס אֱלִינוּ לֹא נִיכָר הַהִבְדָּל בֵּין יֹתֵר הָאֲנָשִׁים מִי מֵהֶם חֹכֶם יוֹתֵר וּמִי חֹכֶם פָּחוֹת].
וְזוֹ מַדְרָגָה גְּבוּהָה יוֹתֵר מִהָאֹר שֶׁהָאִיר בְּתַחֲלִיל הַבְּרִיאָה, קוֹדֵם הַחֲטָא (וְהִיא הָעֲלִיָּה שֶׁאַחֲרֵי הִירְיָדָה).

וְאַף שֶׁהִלְשׁוֹן בְּהַמְאָמֵר הוּא אֹר הַסּוֹבֵב כָּל עֲלָמִין, מְכַל מְקוֹם אֵי אֶפְשָׁר לֹאמֹר שֶׁהַכּוֹנֵנָה הוּא שֶׁנִּמְשָׁךְ אֹר שֶׁהוּא בְּגֶדֶר הָעוֹלָמוֹת אֶלָּא שֶׁהוּא סוֹבֵב וּמְקִיף עֲלֵיהֶם, אֶלָּא הַכּוֹנֵנָה שֶׁנִּמְשָׁךְ אֹר נַעֲלָה שֶׁאֵינוֹ בְּגֶדֶר עוֹלָמוֹת כָּלֵל.

וְלִכֵּן קוֹרָא הַזֶּה לְגִלּוֹי אֹר זֶה בְּשֵׁם אֶסְתִּילֵךְ, וְהִרִי כּוֹוֵנָתוֹ לֹאמֹר שֶׁעַל יְדֵי

⁴ כְּמִבּוֹאֵר בְּאִרְכּוֹת בְּמִאמֵר 'בְּאֵתִי לִגְנִי' תשל"א.

העבודה של 'אתכפיא' האור הזה נמשך ומתפשט ומתגלה בכל העולמות, ומדוע מכנה זאת בשם 'הסתלקות' שמשמעותה לכאורה סילוק והעדר האור? אלא כוונת הדברים היא שהאור שהוא בדרך כלל מרומם ובבחינת 'הסתלקות' מהעולמות, כיון שהם אינם משיגים אותו והוא אינו בערך אליהם כלל, הנה על ידי העבודה של 'אתכפיא' אנו זוכים להמשיך ולגלות בעולמות, ובפרט בעולם הזה התחתון, גם את האור האלוקי הנעלה הזה.

קיצור: על ידי העבודה של 'אתכפיא' אנו ממשיכים בעולם אור נעלה יותר מזה שהיה קודם החטא, וזהו האור שבדרך כלל נמצא בבחינת סילוק ורוממות מהעולמות, ועתה הוא שב ומתגלה בהם.

כיון שמאמר זה נאמר ביום ההילולא הראשון להסתלקותו של הרבי הריי"צ, עובר הרבי להקיש בין עניין האור שבבחינת הסתלקות, לעניין סילוקן של צדיקים:

וְלִכֵּן גַם פְּטִירַת צְדִיקִים נִקְרָאת בְּשֵׁם הַסְתַּלְקוֹת, כִּי הַסְתַּלְקוֹת הוּא גְלוּי אֹר נִעְלָה בְּיִתְרָה הַמִּתְגַּלָּה בַּעַת סִילּוּקָן שֶׁל צְדִיקִים. דִּהְיָה יֵשׁ ב' אֲגָרוֹת בְּאֲגַרַת הַקֹּדֶשׁ בַּתְנִיָּא שְׁמִבְּאֵרִים עֲנִין הַהִסְתַּלְקוֹת. וּבְאֲגַרַת הַב' עֲנִין הַהִסְתַּלְקוֹת מְבוֹאֵר שֶׁ בְּעֲנִין מַעֲלָתָהּ שֶׁל פֶּרֶה אֲדוּמָה, הַנִּקְרָאת פֶּרֶת חֲטָאֵת. דִּהְעֲנִינִים יִתֵּר הַקּוֹרְבָנוֹת הַנִּעֲשִׂים בְּפָנִים בְּתוֹךְ הַמִּשְׁכָּן וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ אֵין יְכוּלִים לִטְהַר אָדָם שֶׁנִּשְׁמָא בְּטוּמָא הַחֲמוּרָה בְּיִתְרָה שֶׁהִיא 'טוּמַאת מַת', וְאִם כֵּן אֵין בְּכוּחַם לִזְכֹּךְ וּלְבָרֵךְ ג' קְלָפוֹת הַטְּמֵאוֹת, כִּי אִם עֲנִין הַנִּעֲשִׂיה בְּחוּץ דְּוָקָא, פֶּרֶה הַנִּעֲשִׂית בְּחוּץ, רַק לֵה יֵשׁ אֵת הַכוּחַ לִטְהַר אָדָם מִטוּמָא זֹו. וְלָזֶה מִדְּמִין מִיתָתָם שֶׁל צְדִיקִים שֶׁמִּכְפֵּרֵת עַל עִם יִשְׂרָאֵל, וְלִכֵּן הַתּוֹרָה מַסְמִיכָה אֵת מִצְוֹת פֶּרֶה אֲדוּמָה לְסִיפּוֹר עַל הַסְתַּלְקוֹתָהּ שֶׁל מֵרִים הַנְּבִיאָה, כְּמוּבָא בְּאֲגַרַת הַקּוֹדֶשׁ שֵׁם.

וְהִנֵּה עֲתָה אֵין פֶּרֶה אֲדָמָה, כִּי מִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ הָיָה צָרִיד לִהְיוֹת דְּוָקָא גְלוּיֵנוּ מֵאֲרִצְנוּ, אֲבָל אֲרַע סִלּוּקָן שֶׁל צְדִיקִים לְכַפֵּר בְּעַדְנוּ.

וְהִנֵּה בְּעֲנִין סִלּוּקָן שֶׁל צְדִיקִים יֵשׁ בָּזֶה ב' מֵאֲמָרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם-לְבָרְכָה:

א. שְׁקוּלָה מִיתָתָן שֶׁל צְדִיקִים כְּשֶׁרִפְתָּ בֵּית אֱלֹקֵינוּ, שְׂאֵף חוֹרְבֵן זֶה נֹועֵד לְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל, כְּמֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה⁵ שֶׁה' שִׁפְךָ כְּבִיכּוֹל אֵת חֲמַתּוֹ וְכַעֲסוֹ עַל עֲצִים וְאֲבָנִים וְלֹא עַל עַם יִשְׂרָאֵל.

ב. קִשָּׁה סִלּוּקָן שֶׁל צַדִּיקִים יוֹתֵר מִחֲרַבֵּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

אֲשֶׁר עַל יְדֵי כָּל זֶה - שְׁלוּשֵׁת הַמִּצְבִּים שֶׁל שְׂרַפְת הַפְּרָה, סִלּוּקָן שֶׁל צַדִּיקִים וְחֹרְבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הֵם יִרְדֶּה לְצוּרֶךְ עֲלִיָּה, לְצוּרֶךְ גִּילּוֹי אֹר גְּבוּהָ וְנִעְלָה יוֹתֵר, בְּאוֹפֶן שֶׁל אֶסְתֵּלֶק יִקְרָא דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ-הוּא.

וּפְרוּשׁ עֲנִין הַסְתַּלְקוֹת פִּרְשׁוּ כָּל הָרַבִּיִּים כְּבוֹד-קִדְשֵׁת אַדְמו"ר הַזֶּקֶן, כְּבוֹד-קִדְשֵׁת אַדְמו"ר הָאֲמֻצָּעִי, כְּבוֹד-קִדְשֵׁת אַדְמו"ר הַצֶּמַח-צֶדֶק, כְּבוֹד-קִדְשֵׁת אַדְמו"ר מִהַר"שׁ, כְּבוֹד-קִדְשֵׁת אַדְמו"ר נִשְׁמָתוֹ עֵדֶן וְכְבוֹד-קִדְשֵׁת מוֹרֵי וְחַמֵּי אַדְמו"ר, שָׂאִין הַכּוֹנֵה בְּפִרוּשׁ תִּבְתּ הַסְתַּלְקוֹת שֶׁהוּא עֲלֶיהָ לְמַעַלָּה חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי אִם הַכּוֹנֵה כְּאִמּוֹר שֶׁהוּא נִמְצָא לְמִטָּה אֲלָא שֶׁהוּא בְּבַחֲיִנַת רוּמָמוֹת.

וְזֶה תּוֹבָעִים מֵאַתָּנּוּ, דּוֹר הַשְּׁבִיעִי לְכְבוֹד-קִדְשֵׁת אַדְמו"ר הַזֶּקֶן, וְכָל הַשְּׁבִיעִין חֲבִיבִין, אִזְ הֵגֶם אִז מ'הָאֵט דָּאֵס נִיט פֶּאֲרִדִּינֵט אֹון נִיט אוֹיִסְגֶּה־אֶרְעוּעֵט, שְׁלֹא הִרְוּחֵנוּ זֹאת עַל יְדֵי עֲמַל וִיגִיעָה, מְכַל מְקוֹם כָּל הַשְּׁבִיעִין חֲבִיבִין וְהַעֲבוּדָה דְּדוֹר הַשְּׁבִיעִי הוּא לְהַמְשִׁיךְ הַשְּׁכִינָה לְמִטָּה מְמֻשָּׁה. לְהַפְּךְ הַשְּׁטוֹת דְּנַפְשׁ הַבְּהֵמִית, אֲשֶׁר יָדַע אֵינֶשׁ בְּנַפְשָׁהּ אִז עֵר הָאֵט דָּאֵס, אֹון דָּעֵם קֶאָד פֻּון נַפְשׁ הַבְּהֵמִית וְוֹאֵס עֵר הָאֵט דָּאֵס אֹון אֶפְשָׁר אֲמָאֵל נָאךְ נִידַעֲרִיקֶעֶר שְׁאֵדֵם יוֹדַע בַּעֲצָמוֹ שִׁישׁ בּוֹ אֵת הַשְּׁטוֹת, הַחַיּוֹת וְהַתְּלַהּבוֹת שֶׁל נַפְשׁ הַבְּהֵמִית, וְלַפְעָמִים עוֹד לְמִטָּה מִכָּךְ, לַעֲשׂוֹת מְזֶה וְלַהֲפֹךְ אֵת זֶה לְשְׁטוֹת דְּקִדְשָׁה.

קִיצוֹר: הַעֲנִיין שֶׁל סִלּוּקָן שֶׁל צַדִּיקִים הַשְּׁקוּל לְשְׂרִיפַת הַפְּרָה, וְקִשָּׁה כְּחֹרְבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְעוֹד יוֹתֵר מִכָּךְ, הוּא כְּדִי לְהַבִּיא לְגִילּוֹי שֶׁל הָאוֹר שְׁבַבְחִינַת סִלּוּק וְרוּמָמוֹת.

הַעֲבוּדָה שֶׁלֵּנוּ, הַדּוֹר הַשְּׁבִיעִי לְאַדְמו"ר הַזֶּקֶן, הִיא לְהַמְשִׁיךְ אֹור זֶה לְמִטָּה בַּעוֹלָמוֹת, עַל יְדֵי הַפִּיכָת הַשְּׁטוֹת שֶׁל הַנַּפְשׁ הַבְּהֵמִית שְׁבַכֵּל אֶחָד לְקִדּוּשָׁה.

אות ח. עבודתו של הדור השביעי

(ח) וְזֶהוּ עֲנִין צְדִיקָא דְאַתְפֹּטֵר סִילוקוֹ שֶׁל הַצְדִּיק, דְּאַף שֶׁכָּבֵר הָיוּ קוּדֵם לִכְן כַּמָּה הַעֲלָמוֹת וְהַסְתָּרִים וְכַמָּה קְשִׁיּוֹת וְעֲנִינִים בְּלִיתִי מוֹבְנִים בְּשֶׁכֶל הָאֲנוּשִׁי, הִנֵּה כָּל זֶה לֹא הִסְפִּיק. וּבְכַדִּי שֶׁיְהִי אִסְתֵּלֶק יִקְרָא דְקִדְשָׁא בְּרִיָּה-הוּא בְּכֻלָּהוּ עַלְמִין, הָיָה גַם כֵּן עֲנִין סִלּוּקָן שֶׁל צְדִיקִים, שֶׁזֶה קֶשֶׁה לֹא רַק כְּחֻרְבָן כִּי אִם יוֹתֵר מִהַחֲרָבָן.

וְתַכְלִית הַכּוֹנֶנָה בָּזֶה הוּא שֶׁעַל יְדֵי זֶה יְהִי אִסְתֵּלֶק יִקְרָא דְקִדְשָׁא בְּרִיָּה-הוּא.

וְזֶה תוֹבְעִים מִכָּל אֶחָד מֵאַתְנֹו שֶׁיִּדְעוּ אֲזִי מ'גַּעְפִּינֵט זִיךְ אֵין שְׂאֲנוּ נִמְצָאִים בְּדוֹר הַשְּׁבִיעִי, שֶׁכָּל מַעֲלַת הַשְּׁבִיעִי הוּא שֶׁהוּא שְׁבִיעִי לְרֵאשׁוֹן, שֶׁהִנְהִגְתָּ הָרֵאשׁוֹן הָיָה כְּאִמּוֹר שֶׁלֹּא חָפֵשׁ לַעֲצֻמוֹ כָּלּוּם וְאַפְלוּ לֹא אֶת הַמַּעֲלָה שֶׁל מְסִירַת נַפְשׁ. כִּי יִדַּע שֶׁכָּל עֲנִינֹו הוּא לְפָרְסָם אֱלֻקוֹת בַּעֲוֹלָם כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וַיִּקְרָא שָׁם בְּשֵׁם הוֹי' אֵל עוֹלָם.

וְדִגְמַת הַנְּהִגְתָּ אַבְרָהָם אָבִינוּ שֶׁהוּא - גַּעְקוּמָעֵן אֵין אֲזַעֲלָכֶע עֶרְטֵער וְוַאס מ'הָאט דָּאָרְטֵן נִיט גַּעוּוּאָסְט פֿון ג-טְלִיכְקִיט, נִיט גַּעוּוּאָסְט פֿון אִידִישְׁקִיט און נִיט גַּע-וּוּאָסְט אַפְלוּ פֿון אֱלֹהֵי בֵּית הַגִּיעַ לְמִקְוֹמוֹת כְּאִלּוּ שֶׁלֹּא יִדְעוּ מֵאֱלֻקוֹת, לֹא יִדְעוּ מִיְהוּדוּת וְלֹא יִדְעוּ אִפְּלוּ מֵאֱלֹהֵי-בֵּית,

און זִייעֶנְדִּיק דָּאָרְטֵן הָאט מָעֵן זִיךְ אַפְּגִילִיגְט אָן אַ זִיט, וּבִהִיוֹתוֹ שֶׁם, הִנִּיחַ עֲצֻמוֹ הַצִּידָה, און אַל תִּקְרָא וַיִּקְרָא אֱלֹהֵי וַיִּקְרֵא, וְהַקְרִיא אֱלֻקוֹת בְּפִי כָּל הָעוֹבְרִים וְשֹׁבִים, עַד שֶׁפָּעַל שֶׁהֵם עֲצֻמָּם יִכְרִיזוּ וַיִּפְרְסֻמוּ אֱלֻקוֹת לְאַחֲרִים, כְּדֶרֶשׁ חֲז"ל שֶׁהִזְכֵּרְנוּ בְּתַחֲלִילַת הַמַּאמֵר שֶׁהוּא לֹא רַק 'קִרָא' בַּעֲצֻמוֹ בְּשֵׁם ה' וּפְרַסֵּם אֶת הָאֱמוּנָה בִּה', אֲלֵא גַם 'הַקְרִיא' - גַּרְם לְאַחֲרִים לְקִרְוֹא וּלְפָרְסָם אֱלֻקוֹת בַּעֲוֹלָם.

וַיִּדְוֶע שֶׁבְּהַלְמוֹד בְּמִדַּת בַּאֲחַת מֵהַמִּידוֹת בִּהֵן נִדְרֶשֶׁת הַתּוֹרָה, בְּאוֹפֵן שֶׁל אַל תִּקְרָא, שְׁתִּי הַקְרִיאוֹת קִימוֹת, כְּלוֹמֵר שִׁישׁ כָּאֵן שְׁנֵי סוּגֵי לִימוּד. גַּם הָעֲנִיין כְּפִשׁוּטוֹ כִּי הוּא כָּתוּב בְּתוֹרָה (ה'כְּתִיב'), וְגַם הָעֲנִיין כִּי שְׂאֲנוּ קוֹרְאִים וְדוֹרְשִׁים אוֹתוֹ (ה'קִרִּי').

וְגַם בָּזֶה כֵּךְ גַּם בַּעֲנִיין שֶׁלָּנוּ, הֵרִי מְפָרֵשׁ בְּתוֹרָה שֶׁבְּכָתֵב שְׁקוּדֵם כָּל הִיתָה הָעֲבוּדָה שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ בְּאוֹפֵן שֶׁל וַיִּקְרָא, לְקִרְוֹא וּלְפָרְסָם אֱלֻקוֹת בַּעֲצֻמוֹ.

אֲךְ מִכָּל מְקוֹם צָרִיךְ לִידַע אֲזִי אוֹיֵב עַר וְוִיל אִים זָאל אֵינְגֵיין דָּעֵר וַיִּקְרָא, מוֹזֵי זִיין

דָּעַר וַיִּקְרֵא, שאם הוא רוצה להצליח בעבודתו 'לקרוא' בשם ה', מוכרחת להיות גם העבודה של 'ויקריא'.

דָּאַרְפֶּסְטוּ זָעָהָן אַז יַעֲנֶער זָאל נִיט נָאַר ווִיסֶן נָאַר אויף אויסֶרונֶפֶען עליך לוודא שהזולת לא רק יידע אלא גם יקרא ויפרסם.

הַגַּם אַז בִּיז אִיצֵט הָאָט יַעֲנֶער נִיט גֶעוואָסֶט פֿון גָאַרנִיט, אָפֶּער אִיצֵט דָּאַרְפֶּסְטוּ זָעָהָן אַז עַר זָאל שְׂרִייעֵן א-ל עוֹלָם, שלמרות שעד עתה לא היה לו כל מושג, עליך לוודא שהוא יצעק ויכריז "אל עולם".

ובזה עצמו הדיוק הוא בלשון הכתוב: **נִיט לֹא א-ל הָעוֹלָם, הֵינּוּ שֵׁם הָיָה כְּתוּב** כך, היינו יכולים להבין ש**אַלְקוֹת הוּא עֲנִין בְּפָנֵי עֲצָמוֹ וְעוֹלָם עֲנִין בְּפָנֵי עֲצָמוֹ, אֲלֹא שְׁאַלְקוֹת מוֹשֵׁל וְשׁוֹלֵט עַל הָעוֹלָם**,

כִּי אִם צִירוֹף הַמִּילִים "א-ל עולם" (ללא האות ה') מבטא **שְׁעוֹלָם וְאַלְקוֹת הוּא כֹּלֵא חֵד** זה הכול דבר אחד ומאוחד. כלומר, אברהם אבינו השריש באנשים לא רק את האמונה בכך שה' קיים ומנהיג את העולם, אלא גם באחדות ה' - בכך שאין בעולם דבר שנפרד ממציאותו של הקדוש ברוך הוא, אלא הכול הוא מציאות אלוקית אחת גדולה (כמבואר באריכות בשער היחוד והאמונה בתניא).

קיצור: עבודתנו בדור השביעי היא להוריד את השכינה למטה, על ידי ההליכה בדרכו של 'הראשון' - אברהם אבינו, שלא רק 'קרא' ופרסם בעצמו את שם ה', אלא 'הקריא' וגרם למושפֵּעִים שלו לא רק להאמין בה' אלא גם לפרסם בעצמם את שם ה' לאחרים.

וזאת לא רק באופן כזה שהם מאמינים שה' מנהיג את העולם, אך העולם הוא מציאות עצמאית ונפרדת, אלא להאמין ולפרסם את אחדות ה' - שהעולם ואלוקות הם דבר אחד ממש.

אות ט. לנו ניתנו הכוחות לפעול את תכלית הבריאה בגאולה השלימה

ט) ואף כי מי הוא זה ואיזהו אשר ערב לבו לאמר, אעבד עבודת אברהם אבינו?, מכל מקום אפס קצהו א. שיק לכל אחד ואחד. ב. ומחייב בזה. ג. ונתנו לו הכחות על זה - על ידי ההנהגה שהראנו הראשון בדורותיהם של רבותינו נשיאינו, אדמו"ר הזקן, וממנו ואילך כל רבותינו נשיאינו עד, ועד בכלל, ההנהגה שהראנו כבוד-קדשת מורי וחמי אדמו"ר, שהם סללו את הדרך ונתנו לנו כחות על זה. וזהו גופא זה עצמו הוא עניין החביבות דדור השביעי - שפמה כחות נתנו ונתגלו בשבילנו במהלך הדורות שקדמו לנו.

ועל ידי העבודה באפן כזה הנהגה באופן של 'שטות דקדושה' ופרסום אחדות ה' בעולם ימשך עקר שכינה למטה בעולם הזה הגשמי והחמרי, ויהיה גילוי האור האלוקי עוד במדרגה נעלית יותר גם מקדם החטא כמו שביארנו קודם, וכמו שכתוב במשיח "ונשא מאד" ומבואר על כך שמעלתו של משיח תהיה יותר מאדם הראשון ואפלו כמו שהיה קדם החטא.

וכבוד-קדשת מורי וחמי אדמו"ר אשר את חלינו הוא נשא ומכאבינו סבלם, והוא מחלל מפשעינו מדכא מעונותינו, הרי כשם שראה בצרתנו, הנה במהרה בימינו ובעגלא דידן יגאל צאן מרעיתו מגלות הרוחני וגלות הגשמי גם יחדו, ויעמידנו בקרן אורה.

אבל כל זה הוא עדין רק גלויים, ועוד יותר - העיקר הוא שיקשר ויאחד אותנו במהות ועצמות אין-סוף ברוך הוא.

וזהו פנימיות הפונה הסמונה בשורש של ירידת והשתלשלות העולמות וענין עצם האפשרות של החטא ותקונו וענין סלוקן של צדיקים - שעל ידי כל זה יהיה אסתלק יקרא דקדשא בריה הוא.

וכשיוציאנו מהגלות ביד רמה ולכל בני ישראל יהיה אור במושבותם יהיה אז ישיר משה ובני ישראל גו' הוי' ימלך לעולם ועד, (וכמו שהוא בנסח התפלה) וגם בלשון תרגום המורה על הירידה וההמשכה בתוך גדרי העולם הוי' מלכותה קאם לעלם ולעלמי עלמא. ומסימים והיה הוי' למלך וגו' הוי' אחד ושמו אחד, שלא יהיה חלוק בין הוי' ושמו המורה על דרגת הגילוי וההתפשטות,

שכל זה נעשה על ידי סלוקן של צדיקים, שקשה יותר גם מחרבן בית המקדש.

וְכִיּוֹן אַז מ'איז שוין די אַלע ענינים דורכגעגאנגען שכבר עברנו את כל עניינים
אלה, הִנֵּה עֲכָשׁוּ אֵין הַדָּבָר תְּלוּי אֶלָּא בְּנוּ - דּוֹר הַשְּׁבִיעִי, להוריד את השכינה
בפועל למטה, על ידי העבודה הנזכרת לעיל.

וְנִזְכֶּה זַעֲהֵן זֵיךְ מִיט'ן רִבִּין דָּא לְמַטָּה אֵין אַ גּוֹף להתראות עם הרבי כאן למטה
בגוף וּלְמַטָּה מַעֲשָׂרָה טַפָּחִים, וְהוּא יִגָּאֵלנוּ.

קיצור: לכל אחד מאתנו ניתנו הכוחות על עבודה זו, מרבתינו
נשיאינו שסללו לנו את הדרך, וזו החביבות המיוחדת שלנו,
הדור השביעי. ועל ידי עבודתנו נמשיך עיקר השכינה למטה,
ועד היחוד בעצמות אור אין סוף ברוך הוא, שזו התכלית של
כל הבריאה כולה. ואין הדבר תלוי אלא בנו.